

Marknatrætan við bretar:

Í hondum løgmanns

Marknamálið, sum er vordið læst fast, tykist í lýtuni at liggja í hondunum á Edmund Joensen, løgmanni. Okkurt bendir á, at bretar fara ikki at koma við nøkrum nýggjum útspæli, nú føroyingar møttu á seinasta fundinum uttan nakað nýtt útspæl. Bretum dáma væl úttalilsini hjá danska forsætisráðharranum um, at hann fegin vil fara við til London, um lögmaður ynskir eitt politiskt umfar. Spurningurin er tí, hvat lögmaður hevur í kvittanum. Ein av møguleikunum er at biða við at taka nakra avgerð til eftir komandi val.

Analysa

JAN MÜLLER

Tað sær nú ikki mættari út enn, at skal gongd koma á aftur marknamálið millum Føroyar og Bretland, so má ein triði partur uppí. Við hesum verður ikki í fyrstu atlugu hugsað um dómstólin í Haag men um eina politiska viðgerð av málinum. Og her kunnu ordni hjá danska forsætisráðharranum Poul Nyrup Rasmussen undir vitjan hansara í Føroyum herfyri verða eitt møgulegt tekin um, at málið er um at verða búgvíð til, at tann politiski parturin tekur sær av tí. Undir vitjan síni í Føroyum herfyri segði forsætisráðharrin seg fúsan at fara til London at hitta Blair um tað skuldi vera - fyrri at fáa eina ella aðra loysn í marknatrætuni, sum nú hevur vart í meira enn 20 ár.

Men danski forsætisráðharrin legði dent á, at hetta vildi hann bert gera, um hann fekk boð um tað frá føroyskum myndugleikum og tað vil siga løgmanni.

Tað hevur ikki eydnast okkum at fáa eina viðmerking frá løgmanni til hetta málið og Arni Olafsson, sum stendur á odda fyri føroysku samráðingarnevndini, vil lítið og einki siga. Hann vísir bert á, at eingin fundur hevur verið og eingin er avtalað. Samráðingararnar eru formelt ikki slitaðar, men tað sær ikki út til, at nakar av portunum fer at taka stig til at fáa ein nýggjan fund.

Fundur í juli og september

Gongdin í málinum var annars tann, at eftir ein steðg í meira enn eitt ár tóku bretar seg í lóksins í juli í fjør saman og bóðu um fund. Sosialurín hevur skilt, at bretar á hesum fundinum komu við einum nýggjum

útspæli, har teir linkaðu um krøvini, og fyrri fyrstu ferð vildu teir tosa um eina ella aðra miðlinu sum mark.

Fundur varð so avtalaður aftur í september. Tá lá tað í luftini, at føroyingar skuldu koma við einum ella øðrum, nú bretar vóru komnir við sínum útspæli í juli. Tað skal tó gerast vart við, at tá høvdu føroyingar biðað í eitt ár eftir einum útspæli frá bretum.

Eftir innanhýsis fundir í Føroyum, har fleiri møguleikar vórðu viðgjørdir, frá tí at flyta seg evarska lítið til einki sum helst at leggja fram, varð gjørt av, helst av løgmanni sjálvum, at føroyska samráðingarnevndin einki útspæl skuldi hava við sær á fundin.

Endamálið var at vísa ónøgdina móttvegis bretum: føroyingar kundu ikki góðtaka seinasta útspæl teirra, tí hetta var ikki nóg gott - og harvið settu føroyingar einki nýtt uppskot fram á fundinum í september.

Firtinir bretar

Sosialurín hevur frá keldum fingið at vitað, at bretar gjørdust sera firtinir inn á nýggja samráðingarahátt føroyinga og fóru av aftur fundinum sera ónøgdir. Teir hava helst mett, at føroyingar bóru seg lögdi fyri ikki at siga óhøviskt at. Avtalað varð, at formennirnir skuldu hava samband hvør við annan, um nakað varð at tosað um.

Og eftir øllum at døma hevur einki verið at tosað um síðani, og útlit er heldur ikki til, at nakar av portunum fer at taka málið upp aftur í bræði.

Løgmaður hevur úttalað til Sosialin, at hann helt tað vera rimuligt at biða eftir, hvat brets høvdu at siga, aftaná tað hálva árið, sum

teir sjálvir skutu upp skuldi ganga, til ein ella onnur avkláring varð gjørd. Tað hálva árið gekk út hálvan januar - og eingi tekin eru til, at bretar fara at koma við nøkrum.

Fegnir um orð Nyrups

Vit hava biðið ein av oddamönnum í bretska samráðingarnevndini, Anthony Layden, sum í dag er ein av næstu monnum uttanríkisráðharrans, um eina viðmerking til úttalilsini hjá Nyrup og gongdina í málinum annars.

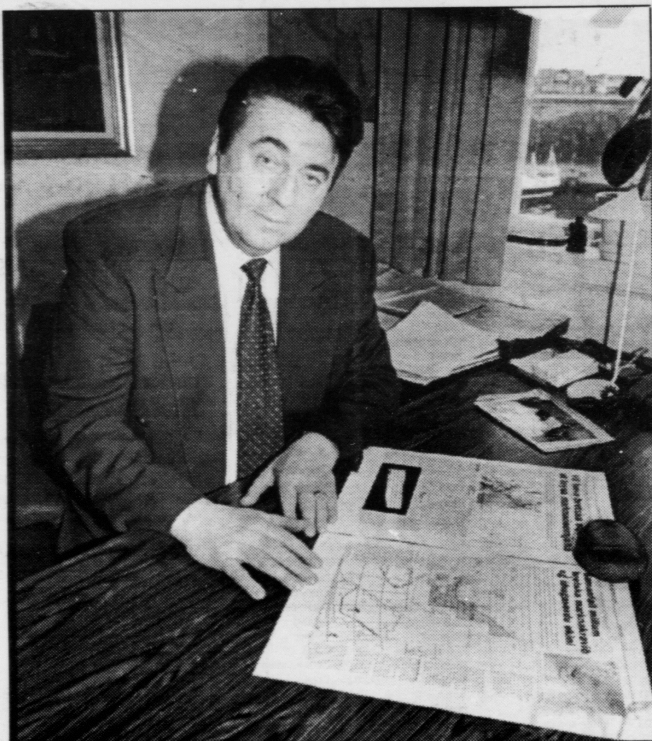
Hann er fáorðaður, tí samráðingarnir eru í trúnaði, men váttað kortini, at bretar hava lagt sær í geyma ordni hjá danska forsætisráðharranum, tá hann vitjaði í Føroyum.

-Vit hava við stórum áhuga fylgt við í tí, sum Poul Nyrup Rasmussen segði um marknamálið - at hann hevur einki ímóti at leggja leiðina til London fyrri at fáa gongd á aftur. Vit siggja fram til, at danska stjórnin og avgjørt eisini føroyska landsstýrið taka okkurt stig, sum vit so aftur fegnir vilja svara aftur uppá sigur Anthony Layden við Sosialin.

Keldur, sum blaðið hevur tosað við, siga, at soleiðis sum stóðan er vorðin, er neyvan vantandi, at bretar fara at koma við einum útspæli. Og kunnu orð Laydens helst eisini tulkast so.

Og er tað so, at lögmaður hevur sett sær fyrri ikki at geva seg ein tamma aftrat, og tí heldur ikki vil koma við nøkrum nýggjum útspæli, líka mikið hvussu lítið tað enn er, so bendir nóg á, at stóðan er læst.

Tað kann vera, at lögmaður sigur sum so, at tað brets nú hava togt seg so langt í l. umfari við at

Stór ábyrgd hvílir á løgmanni, sum umsitur bæði undirgrundarmark og møguleg ráðevni í undirgrundini. Um somu tíð sum oljufeløgini biða eftir at sleppa at bora eru samráðingarnir um markid vörnir fastlæstar. Lögmaður ger av, hvat skal henda - um nakað skal henda - nú okkurt bendir á, at bretar ikki fara at koma við nøkrum útspæli

krevja rættin heilt inn at klettinum, so hava teir eisini gjørt sær sjálvum trupult at taka hondina nóg langt aftur. Hetta er tí teirra trupulleiki og ikki okkara.

Politiskt umfar

Eru samráðingarnar á embætismannstigi við at verða úttømdar, so er spurningurin nær og hvør skal taka stig til at fáa málið upp til eina politiska viðgerð. Vit ella bretar! Sum stóðan sær út í lýtuni er tað helst eisini lögmaður, ið hevur síðsta ordið at skula hava sagt frá føroyskari og danskari síðu. Og tá bretar tykjast at biða eftir okkum, so er tað upp til okkara, nær og um ein politiskir runda skal takast nú.

Hvægja vit so eftir leikluti lögmanns í hesum máli, so er tað at siga, at Edmund Joensen fekk málið latið upp í hendurnar frá undanfarna løgmanni fyrri skjótt fyra árum síðani. Nú hevur hann so havt fyra ár til at loysa knútin, og tá hetta ikki er eydnast honum við vanligum samráðingum, so er greitt, at hann verður noyddur til at taka onkra avgerð, hvussu víðari skal farast fram, og her skuldi ein trúð, at tað var mest náttúrligt at tikið málið upp á politiskum stóði. Tað kann eisini vera, at lögmaður velur at biða sum longest og ikki fyrítaka sær nakað hasarderað fyrri komandi lótingsval. Hann kann jú siga, at nú eitt val er í hondum, vil hann ikki fyrítaka sær meira men heldur lata tað vera upp til eitt komandi lóting at gera av.

Tað er neyvan hugsandi, at Edmund Joensen vil hava sitandi á sær fyrri eftirtíðina, at hann skundaði sær ov nógvt at fáa eina loysn, sum ikki var tann besta fyrri Føroyar. So leikirir eru nógvt í hesum drúgva talvi.

Nú hevur verið samráðst uppá vanligu máttan síðani 1991, og tað hevur ikki fort til nakað úrslit. Skaðin við at fara frá tí kósini tykist tí avmarkaður. Spurningurin er so, um tað er hetta, sum lögmaður ætlar. Eitt tykist tó heilt greitt, og tað er, at málið er í hondunum á løgmanni.

Útbjóðingin og markid

Meðan biðað verður eftir, hvat skal henda í samráðingunum, verður arbeitt við at fyrireika eitt l. útbjóðingumfar á føroyskum øki.

Sosialurín skilur, at tað frá føroyskari síðu verður kannað, hvussu ein ella onnur útbjóðing kann skipast, uttan at hon skal ávirka samráðingarnar tvs. hvørt tað er ráðiligt og í hvønn mun tað er ráðiligt at bjóða út í eina stóðu, har markid ikki er avklárað.

Av tí at avleiðingar av eini ávisari útbjóðing kunnu skaða okkara stóðu í marknamálinum, um tað endar í Haag, er greitt, at menn vilja hugsa seg væl um. Um somu tíð, sum tað hendir, verður biðað í stórum spenningi eftir, nær tann l. útbjóðingin verður kunnagjørd. Henda óvissa og tann sannroynd, at oljuprisurin er farin niður í bont, kann verða óheppið fyrri eina føroyska útbjóðing.

Sosialurín hevur roynt at

„grava“ eitt sindur í hesum málinum og hava vit við tilfari av ymsum slag og við keldum sett upp nakrar møguleikar.

Vit kunnu sjálvandi biða at bjóða nakað út, til markid er endaliga ásett. Tað var møgulega hetta lögmaður hevði í huganum, tá hann á tingsins røðarapalli segði, at markid hevur hægri prioritet enn ein útbjóðing, og tá hann síðani tók Arna Olafsson úr Oljuráðleggingarnevndini og gav honum boð um at brúka alla sína orku uppá markid. Avleiðingarnar av hesum kunnu verða, at eingin líkinda útbjóðing verður fyrr enn um nøkur ár. Tá kann vera, at vit tá hava vunnið eina sak í Haag og harvið hava eitt nógvt betri útgangsstøði. Men møguleikin er eisini fyrri tí óvugta.

Vit kunnu so eisini velja at bjóða út øki, sum ikki eru umstrídd. Tað kann verða, at fleiri oljufeløg fara at vera áhugað, men sannlíkt er helst eisini, at nøkur halda, at hesi økini ikki eru nóg áhugaverd.

Møguleiki er so eisini at bjóða øki út, sum í samráðingunum eru umstrídd, tvs. øki, sum bretar hava gjørt krav uppá men tó ikki alment. Her er tann stóri spurningurin: bjóða vit slík øki út og bretar tá fara at gera síni krøv alment galdandi, verða vit so ikki noydd

Framhald á síðu 28